

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11138/23

ECOFIN 663
UEM 197
SOC 489
EMPL 340
COMPET 684
ENV 763
EDUC 276
RECH 308
ENER 399
JAI 909
GENDER 140
ANTIDISCRIM 134
JEUN 178
SAN 415

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 9829/1/23 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 608 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Graikijos 2023 m. nacionalinės reformų
programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Graikijos stabilumo
programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 608 final)
grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvastė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl Graikijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Graikijos stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241³, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Graikija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė ir nuomonę dėl Graikijos 2023 m. biudžeto plano projekto. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2023 m. Rekomendacija dėl euro zonos), o 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukretimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausių žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „*Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.*“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;
- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negražintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

(7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdiraus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. balandžio 27 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Graikija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Graikija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

⁶ Dok. ST 10152/2021 INIT, ST 10152/2021 ADD 1.

- (10) 2023 m. gegužės 2 d. Graikija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o 2023 m. balandžio 29 d., pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Graikijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Graikijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Graikija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

- (12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Graikijos apžvalgą ir 2023 m. gegužės 24 d. paskelbė jos rezultatus. Komisija padarė išvadą, kad Graikijoje yra susidaręs perviršinis makroekonominis disbalansas. Visų pirma mažėjo pažeidžiamumas, susijęs su didele valdžios sektoriaus skola ir didele neveiksnių paskolų sankaupa esant dideliame nedarbe, tačiau išorės pozicija prastėjo. Didžiausią susirūpinimą kelia 2022 m. smarkiai išaugęs einamosios sąskaitos deficitas, kurį lėmė, be kita ko, staigus energijos kainų šuolis visoje Sąjungoje, nors pajamos iš turizmo atsigavo. Nors prognozuojama, kad deficitas susitrauks šiais ir kitais metais, išorės deficitas neabejotinai ir toliau viršys lygį, reikalingą ilgalaikiam grynosios tarptautinių investicijų pozicijos pagerinimui. Nors skolos santykis su BVP tebėra didžiausias Sąjungoje, 2022 m. jis gerokai pagerėjo, daugiausia dėl didelio nominaliojo BVP augimo, ir numatoma, kad 2023 m. ir 2024 m. jis toliau mažės. Neveiksnių paskolų vertė praėjusiais metais smarkiai sumažėjo dėl didelio sumažėjimo ankstesniais metais, tačiau, palyginti su Sąjungos vidurkiu, tebėra didelė ir toliau neigiamai veikia bankų pelningumą ir skolinimo pajėgumą, o tai savo ruožtu daro neigiamą poveikį kapitalo didinimui ir ekonomikos našumo augimui. Politikos atsakas padėjo mažinti disbalansą, o įgyvendinamas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas teikia puikių galimybių šalinti išlikusius struktūrinius trūkumus. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų, visų pirma siekiant pradėti užtikrintai gerinti išorės balansą ir toliau mažinti neveiksnių paskolų sankaupą, be kita ko, didinant skolų išieškojimo veiksmingumą ir tobulinant antrinę neveiksnių paskolų rinką;
- (13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Graikijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 7,1 % BVP 2021 m. iki 2,3 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 194,6 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 171,3 % 2022 m. pabaigoje;

- (14) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios išlaidos didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė elektros subsidijas namų ūkiams bei įmonėms ir socialinių išmokų pažeidžiamiesiems namų ūkiams padidinimą. Tų priemonių išlaidas iš dalies kompensavo nauji mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelnui, visų pirma elektros energijos gamintojams taikoma viršutinė kainos riba ir specialusis mokestis, taikytas nuo 2021 m. spalio mėn. iki 2022 m. birželio mėn. Komisijos vertinimu, 2022 m. tų priemonių grynas poveikis biudžetui sudarė 2,5 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotųjų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 1,5 % BVP, palyginti su 6,5 % 2021 m.;
- (15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Graikijai⁷ 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas ekonomikos atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Be to, Taryba rekomendavo Graikijai išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Graikijos stabilumo programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 33).

(16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ buvo remiamojo pobūdžio, t. y. $-1,0$ % BVP. Kaip rekomendavo Taryba, Graikija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė $2,1$ % BVP (2021 m. – $2,6$ % BVP). Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sumažėjo, nes laipsniškai užbaigtas ankstesnis programavimo laikotarpis, o investicijų išlaidos nauju programavimo laikotarpiu dar neįsibėgėjo. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos fiskalinės politikos kryptčiai turės $0,6$ procentinio punkto skatinamąjį poveikį⁹. Todėl Graikija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė $0,6$ procentinio punkto. Šis reikšmingas skatinamasis poveikis apėmė fiskalinės politikos priemonių, kuriomis siekta sumažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį (2 % BVP papildomos grynosios biudžeto išlaidos), papildomą poveikį. Todėl Graikija pakankamai apribojo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

⁸ Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negražintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo $0,0$ procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

- (17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, atitinka Komisijos 2023 m. pavasario prognozę dėl 2023 m., o dėl vėlesnio laikotarpio yra palankesnis. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 2,3 %, o 2024 m. – 3 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus didesnis – 2,4 %, o 2024 m. mažesnis – 1,9 %, daugiausia dėl skirtingų prielaidų, taikytų vertinant investavimo veiklą ir išorės sektoriaus įnašus. 2023 m. stabilumo programoje numatomi didesni bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo įnašai, ypač 2024 m., ir Komisija planuoja, kad prekių importas išliks didesnis, nei prognozuoja valdžios institucijos;
- (18) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 1,8 % BVP. 2023 m. sumažėjimas iš esmės atspindi laipsnišką su pandemija susijusių fiskalinių priemonių panaikinimą ir su energija susijusių priemonių išlaidų sumažinimą, taip pat pajamų didėjimą dėl ekonomikos augimo. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 171,3 % 2022 m. pabaigoje iki 162,6 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 1,3 % BVP. Tai yra mažesnis deficitas nei prognozuojamas 2023 m. stabilumo programoje, daugiausia dėl palankesnės mokesčių bazių raidos pagal makroekonominės prielaidas, įskaitant augimo sudėtinę dalį ir mažesnes socialinių reikmių biudžeto išlaidas, atitinkančias pastaraisiais metais stebėtą sistemingą lėšų nepanaudojimą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 160,2 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą iš esmės lemia didesnis nominaliojo BVP augimas ir šiek tiek mažesniu mastu Komisijos prognozuojamas mažesnis valdžios sektoriaus deficitas;

(19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m., visų pirma elektros subsidijos namų ūkiams ir įmonėms. Tų priemonių išlaidos ir toliau iš dalies kompensuoja mokesčiai, taikomi energijos tiekėjų nenumatytam pelnui, konkrečiai elektros energijos gamintojams taikoma viršutinė kainos riba ir naftos perdirbimo gamyklų mokamas solidarumo įnašas. Atsižvelgiant į tas pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,2 % BVP¹⁰. Neatrodė, kad 2023 m. dauguma priemonių būtų orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra visapusiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹¹, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,5 % BVP 2022 m.). Galiausiai tikimasi, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus naudingas laipsniškas su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinių priemonių (apskaičiuota, kad jos sudarė 1,5 % BVP) panaikinimas;

¹⁰ Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹¹ 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Graikijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Graikijos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 60).

- (20) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Graikijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo¹², atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Graikija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Graikijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹² Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Graikijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis nominaliaja verte bus 4,8 %.

(21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus iš esmės neutrali (–0,2 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (–1,0 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,3 % BVP. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendaciją. Prognozuojamą nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų stabdomąjį poveikį iš esmės lemia sumažėjusios (tikslinės ir netikslinės) paramos reaguojant į energijos kainų šuolius priemonių namų ūkiams ir įmonėms išlaidos (2,3 % BVP). Socialinės apsaugos išlaidų didėjimas yra pagrindinė nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo priežastis. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 2,5 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turėjo 0,0 procentinio punkto neutralų poveikį fiskalinės politikos kryptčiai¹³. Todėl Graikija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Šalis planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pavyzdžiui, įrengti 8 000 viešų įkrovimo stotelių elektromobiliams svarbiausiose miestų ir priemiesčių vietose, skaitmenizuoti viešąjį administravimą ir pagerinti elektros energetikos sistemų jungtis tarp salų;

¹³ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (22) 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 0,8 % BVP. 2024 m. sumažėjimas iš esmės atspindi laipsnišką likusių su energija susijusių ir kitų priemonių panaikinimą ir dėl užtikrinto ekonomikos augimo didesnes pajamas. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje sumažės iki 150,8 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,6 % BVP. Tai yra mažesnis deficitas nei prognozuojamas 2023 m. stabilumo programoje, daugiausia dėl socialinių reikmių biudžeto įgyvendinimo prielaidų, visų pirma mažesnių socialinių išmokų ir pensijų išlaidų. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas didesnis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 154,5 % 2024 m. pabaigoje;
- (23) 2023 m. stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti visas energijos paramos priemones. Komisija taip pat daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės bus visiškai panaikintos. Tai grindžiama prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;

- (24) Reglamentu (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁴. Komisijos vertinimu, atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus, 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,3 % BVP. Vadovaujantis Komisijos metodika, kad būtų užtikrintas toks pagerėjimas, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų¹⁵ augimas 2024 m. neturėtų viršyti 2,6 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Tai taip pat padės sustiprinti išorės poziciją. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 0,2 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradėdant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti;
- (25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 0,7 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatytas koregavimas yra didesnis nei sutaupytos lėšos visiškai laipsniškai panaikinus su energija susijusias paramos priemones;

¹⁴ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnyje taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁵ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (26) remiantis 2023 m. stabilumo programa, valstybės investicijos turėtų padidėti nuo 4,8 % BVP 2023 m. iki 5,4 % BVP 2024 m. Didesnės investicijos atspindi šiek tiek mažesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir didesnes Sąjungos, visų pirma pagal Priemonę, finansuojamas investicijas. 2023 m. stabilumo programoje nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Tos reformos ir investicijos apima dideles pridėtinės vertės investicijas ir struktūrines reformas, susijusias su žaliaja, skaitmenine ir energetikos pertvarkomis, kurias taip pat įtrauktos į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;
- (27) 2023 m. stabilumo programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2026 m. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 0,5 % BVP 2025 m. ir iki 0,1 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį liks mažesnis negu 3 % BVP. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 150,8 % 2024 m. pabaigoje iki 135,2 % iki 2026 m. pabaigos;

(28) remiantis geriausia praktika ir reformomis, kurių imtasi įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, Graikijos mokesčių politikos sistemos pakeitimai galėtų padėti reaguoti į investicijų trūkumą. Konkrečiau, įdiegus platesnę išankstinių sprendimų dėl mokesčių sistemą, būtų galima investuotojams užtikrinti didesnę teisinį tikrumą ir sustiprinti dedamas pastangas supaprastinti mokesčių sistemą. Mokesčių sistemos peržiūra taip pat galėtų padėti išplėsti mokesčių bazę, kiek tai susiję su savarankiškai dirbančiais asmenimis, ir palaikyti investicijas. Reikėtų gerinti mokesčių prievolių vykdymą plėtojant elektroninių mokėjimų taikymą ir platesniu mastu naudojant informaciją, gautą apie elektroninius mokėjimus, visų pirma atsižvelgiant į pastaruosiu metu išaiškėjusį neatitikimą tarp deklaruojamų mažų savarankiškai dirbančiųjų pajamų ir akivaizdžiai sparčiai augančios jų apyvartos. Tai galima atlikti visų pirma geriau panaudojant informaciją, gaunamą apie tikslinių profesijų elektroninius mokėjimus. Šio tikslo siekti turėtų padėti vykstanti Nepriklausomos valstybės pajamų institucijos skaitmeninė pertvarka. Vis dėlto, atsižvelgus į pasaulio mokesčių sistemoms kylančius iššūkius, svarbu, kad institucijos veiklos autonomija administruojant ir plėtojant žmogiškuosius išteklius ir IT infrastruktūrą būtų toliau didinama;

(29) Graikija toliau imasi veiksmų viešajam administravimui modernizuoti, tačiau bendras jo veiklos efektyvumas tebėra palyginti menkas. Po reikšmingo koregavimo po 2010 m. viešosios administracijos dydis ir sąnaudos iš esmės suvienodintos su Sąjungos vidurkiu. Graikijos darbo užmokesčio išlaidos 2022 m. buvo stabilios – 10,8 % BVP, t. y. šiek tiek didesnės nei Sąjungos vidurkis (10,2 % BVP). Kad nuveiktas darbas nenueitų perniek, svarbiausia toliau užtikrinti vienodos darbo užmokesčio lentelės taikymą ir kartu neleisti augti dabartiniam darbuotojų skaičiui – įdarbinant nuolatinius darbuotojus visada taikyti taisyklę „vienas priimtas, vienas atleistas“, o laikinųjų darbuotojų skaičiui taikyti viršutinę ribą, nustatytą 2022 m. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta priemonių, kuriomis siekiama didinti viešojo administravimo veiksmingumą, ypač daug dėmesio skiriant jo skaitmeninių paslaugų gerinimui. Kartu pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus ir toliau yra sudėtinga. Šią problemą būtų galima spręsti struktūriškai taikant specialias ir (arba) papildomas darbo užmokesčio lenteles konkrečioms pareigoms arba subjektams, taip pat gerai apibrėžtą išmokų sistemą, integruotą į naują žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą, kartu išsaugant vienodos darbo užmokesčio lentelės vientisumą ir bendrą darbo užmokesčio išlaidų dydį;

(30) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas sėkmingai įgyvendinamas. Ateityje bus svarbu išlaikyti įgyvendinimo pagreitį. Graikija pateikė tris mokėjimo prašymus¹⁶ dėl negražintinos finansinės paramos ir du mokėjimo prašymus dėl paskolos paramos, atitinkančius 85 plano tarpines ir siektinas reikšmes. Iki šiol Graikijai išmokėta bendra mokėjimų suma, lygi 7 126 mln. EUR¹⁷. 2023 m. kovo 29 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį Graikija išreiškė ketinimą prašyti 5 000 mln. EUR papildomos paskolos paramos pagal Priemonę. Graikija ėmėsi užtikrintai įgyvendinti savo planą ir nustatė valdymo ir kontrolės sistemą reformų ir investicijų užbaigimui laiku stebėti ir koordinuoti. Atsižvelgiant į didelį planuojamų įgyvendinti reformų ir investicijų skaičių, ateityje tas pastangas bus svarbu išlaikyti ir didinti, visų pirma todėl, kad siekiant užbaigti daug šių reformų ir investicijų prireiks laiku vykdyti įvairias parengiamąsias priemones, įskaitant viešųjų pirkimų procedūras. Tolesnis plano įgyvendinimas priklausys nuo paskirtų įgyvendinimo subjektų, įskaitant regionų ir savivaldybių administracijas, administracinių ir įgyvendinimo pajėgumų. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Graikijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityje įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

¹⁶ 2023 m. gegužės 16 d. Graikija pateikė savo trečią mokėjimo prašymą dėl dotacijų ir Komisija šiuo metu jį vertina.

¹⁷ Dotacijų atveju išmokėta negražintinos finansinės paramos suma (be išankstinio finansavimo) yra 3 436 mln. EUR, o išmokėta paskolos paramos suma (be išankstinio finansavimo) yra 3 690 mln. EUR.

- (31) 2022 m. Komisija patvirtino visus Graikijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Graikijoje būtų įgyvendinamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vykėtų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;
- (32) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei sanglaudos politikos programomis, Graikijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su sveikatos priežiūra ir ilgalaikę priežiūra, kadastro kartografavimu, energetikos politika ir žaliaja pertvarka;
- (33) visuomenės sveikatos priežiūros išlaidos nesiekia Sąjungos vidurkio, o Graikijos pacientų mokėjimai savo lėšomis, išreikštos BVP dalimi, yra antri didžiausi Sąjungoje. Sveikatos priežiūros sistema vis dar grindžiama gydymu ligoninėse, o gydomosios sveikatos priežiūros išlaidos orientuotos į hospitalizavimą. Be to, Graikijos viešosios išlaidos vaistams, išreikštos BVP dalimi, yra didžiausios iš visų valstybių narių. Viešosios išlaidos ilgalaikę ir profilaktinei priežiūrai yra daug mažesnės už Sąjungos vidurkį, be to, neegzistuoja visapusiška nacionalinė ilgalaikės priežiūros strategija. Šiai problemai spręsti Graikija įgyvendina priimtą naują pirminės sveikatos priežiūros sistemą, siekdama mažinti kliovimąsi stacionariąja sveikatos priežiūra ir didinti prieigos prie sveikatos priežiūros produktų ir paslaugų veiksmingumą. Įgyvendinti pirminės sveikatos priežiūros reformą visu tempu trukdo šeimos gydytojų trūkumas. Šeimos gydytojų skaičius, atsižvelgus į visų gyventojų skaičių, yra nepakankamas. Siekiant visapusiškai įdiegti veiksmingą ir plačią pirmąją grandimi grindžiamą sistemą, kuri pagal teisės aktus turėtų pradėti veikti nuo 2023 m. rugsėjo 1 d., reikės pasiekti pakankamą aprėptį. Todėl, siekiant užtikrinti adekvačias ir vienodas galimybes gyventojams naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, svarbiausia aktyviai skatinti didinti šeimos gydytojų skaičių, kad būtų užtikrinta visų gyventojų aprėptis ir gyventojų registravimas;

- (34) Graikijos verslo aplinką dar labiau pagerins nacionalinio kadastro kūrimo užbaigimas (ilgalaikis projektas). Iki 2023 m. gegužės mėn. pabaigos užbaigta kartografuoti 72 % kadastro ir surinkta informacija apie dar 25 % nuosavybės teisių, kuri šiuo metu tvarkoma. Surinktą informaciją apie teises numatoma užbaigti tvarkyti iki 2023 m. pabaigos, taip iki metų pabaigos užbaigiant kadastro kūrimą. Perkėlus veiklą į naują Graikijos kadastro tarnybą, atidaryta ir veikia 12 kadastro biurų ir 49 filialai. Graikijos kadastro tarnyba planuoja visiškai suskaitmeninti paslaugas gyventojams, o pagal Priemonę teikiama parama visų registracijos liudijimų ir nuosavybės teisių dokumentų, kurie šiuo metu yra popieriniai, skaitmeninimui;
- (35) nors ištikus energetikos krizei Graikija dėjo daug pastangų, šalis vis dar labai priklausoma nuo iškastinio kuro: 2021 m. nafta ir dujos sudarė atitinkamai 52 % ir 24 % Graikijos energijos rūšių derinio. Siekiant sparčiau sumažinti Graikijos priklausomybę nuo iškastinio kuro, būtų galima imtis keleto priemonių, kuriomis būtų papildyta ir pratęsta veikla, į kurią investuojama, bei reformos pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Graikija galėtų paspartinti atsinaujinančiosios energijos išteklių plėtrą nustatydamas ir užbaigdamas kurti teisinės sistemas, skatinančias vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių infrastruktūros ir jūros vėjo jėgainių plėtrą. Siekiant pagreitinti biometanui skirtos teisinės ir reguliavimo sistemos kūrimą ir paversti turimą tvarų biometaną į faktinius gamybos pajėgumus, kad neberekėtų importuoti tiek gamtinių dujų, reikia dėti daugiau pastangų;

- (36) integruojant vis daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos, prireiks papildomų investicijų kaupimo ir tinklo pajėgumams plėsti, nes bus būtina išsaugoti elektros tinklo balansą. Svarbiomis priemonėmis perspektyviems kaupimo pajėgumams laiku išplėsti galėtų tapti bendros atlygio schemos ir skatinimas naudoti prie skaitiklio prijungtas sistemas. Siekiant išvengti būtinybės riboti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, būtų galima plėtoti papildomas elektros energetikos sistemų jungtis su kaimyninėmis valstybėmis. Tolesniam atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimui bus svarbu užtikrinti visapusišką naujos (2022 m. priimtos) teisinės sistemos, kuria supaprastinamas ir paspartinamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir kaupimo projektų licencijavimo procesas, vykdymą. Be to, visuomenės pritarimą atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimui galėtų sustiprinti pasigamintos energijos vartojimo schemų skatinimas, be kita ko, paramos fotovoltinės saulės energijos sistemų su baterijomis diegimui didinimas, ir energetikos bendruomenės;
- (37) Graikija taip pat galėtų išplėsti esamų energijos taupymo priemonių taikymo sritį bei užmojus ir sumažinti aukštą energijos nepritekliaus lygį. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Graikijoje sumažėjo 22 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius penkerius metus, – daugiau nei 15 % mažinimo tikslas, nustatytas Tarybos reglamente (ES) 2022/1369¹⁸. Graikija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/706¹⁹;
- (38) nustačius naujas finansines priemones, pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumo aukcionus, būtų galima tikslingiau ir veiksmingiau koreguoti esamų renovacijos paramos programų aprėptį, į ją įtraukiant energijos nepriteklių patiriančius namų ūkius. Graikijos išmaniųjų skaitiklių dalis labai atsilieka nuo Sąjungos vidurkio (3 % palyginti su 54 %, 2021 m. duomenimis) ir galėtų būti padidinta, nes suteikia vartotojams galimybę aktyviai dalyvauti rinkoje ir palaikyti reguliavimą apkrova. Be to, konkretūs sektoriai, kaip antai transporto ir vandens sektoriai, turi nemažą potencialą taupyti energiją, nes vis dar yra labai priklausomi nuo naftos;

¹⁸ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

¹⁹ 2023 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/706, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/1369, kiek tai susiję su dujų poreikio mažinimo priemonių taikymo laikotarpio pratęsimu ir jų įgyvendinimo ataskaitų teikimo bei stebėjimo sustiprinimu (OL L 93, 2023 3 31, p. 1).

- (39) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos persikirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, tos priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Šiuo metu Graikijoje žaliųjų įgūdžių labiausiai trūksta statybų sektoriuje, kuris yra labai svarbus žaliajai pertvarkai, taip pat tam tikrų techninių profesijų atstovams. Galiausiai esama galimybių imtis tolesnių veiksmų siekiant didinti jaunimo ir moterų įsidarbinimo galimybes. Padidinus valstybinių užimtumo tarnybų administracinius gebėjimus, kartu pradėjus darbo ieškantiems asmenims taikyti individualizuotą požiūrį, būtų galima pagerinti šių grupių įsidarbinimo rezultatus ir taip paskatinti sklandžią ir teisingą pertvarką;
- (40) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė²⁰ atspindėta 1 rekomendacijoje;

²⁰ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

- (41) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus, kadangi energijos kainų spaudimas mažėja; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais švelninamas perkamosios galios praradimas, kartu ribojant antrinį poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir spręsti įgūdžių trūkumo problemą; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad energijos parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas, ir v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Graikijai skirtomis 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijomis prisidedama prie pirmos, antros, trečios, ketvirtos ir penktos 2023 m. euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo;
- (42) atsižvelgdama į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. nacionalinę reformų programą ir 2023 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su valdžios sektoriaus skola, išorės pozicija ir neveiksniomis paskolomis. 2 rekomendacija padeda įgyvendinti 1 rekomendaciją. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 41 konstatuojamąją dalį įgyvendinti 2023 m. euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Graikijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 2,6 %²¹.

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų pasiekta apdairi vidutinės trukmės fiskalinė būklė.

Naudojantis pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendintų reformų rezultatais, didinti mokesčių sistemos palankumą investicijoms nustatant platesnę išankstinių sprendimų dėl mokesčių sistemą, plėsti mokesčių bazę, be kita ko, peržiūrint dabartinę savarankiškai dirbančiųjų apmokestinimo struktūrą, ir gerinti mokesčių prievolių vykdymą plačiau naudojant elektroninius mokėjimus. Išlaikyti ir didinti mokesčių administratoriaus veiklos autonomiją. Išsaugoti viešojo administravimo veiksmingumą, kartu užtikrinant, kad būtų galima pritraukti tinkamos kvalifikacijos darbuotojų, ir būtų nuosekliai taikoma vienoda darbo užmokesčio lentelė. Toliau mažinti neveiksnių paskolų sankaupą ir tobulinti antrinės neveiksnių paskolų rinkos veikimą.

²¹ Vertinama, kad tai atitinka metinį bent 0,3 % BVP siekiantį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą, kaip aprašyta 24 konstatuojamojoje dalyje.

2. Tokiu pačiu pagreičiu tolygiai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir sparčiai užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima skubiai pradėti jį įgyvendinti. Toliau užtikrinti planui įgyvendinti reikalingus pakankamus administracinius gebėjimus. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.
3. Siekiant užtikrinti adekvačias ir vienodas galimybes gyventojams naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, užbaigti kurti pirminės sveikatos priežiūros sistemą ir priimti didesnes paskatas siekiant pritraukti pakankamą šeimos gydytojų skaičių, kad būtų užtikrinta visų gyventojų aprėptis ir gyventojų registravimas. Užbaigti kadastro reformą užbaigiant kadastro kartografavimą, įsteigiant Graikijos kadastro tarnybą ir užtikrinant jos veikimą.
4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir toliau spartinti energijos tiekimo būdų įvairinimą. Toliau plėsti atsinaujinančiosios energijos išteklių plėtrą užbaigiant rengti naują teisinę sistemą, skirtą licencijavimo procesui ir jūros vėjo elektrinių parkams, ir užtikrinant jos vykdymą, plečiant elektros tinklą ir kaupimo pajėgumus, skatinant decentralizuotą atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir nustatant vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir biometano gamybos teisinius pagrindus. Sparčiau įgyvendinti priemones, kuriomis didinamas energijos vartojimo efektyvumas, be kita ko, energijos nepriteklių patiriantiems namų ūkiams skirtas priemones ir išmaniųjų skaitiklių diegimo priemones, taip pat dėti politikos pastangas ugdant ir įgyjant žaliajai pertvarkai reikalingus įgūdžius bei kompetencijas. Remti transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, visų pirma skatinant važinėti elektromobiliais.

Primta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė